

Årsrapport 2019

save the
orangutan

Red Orangutangen

Afskovning truer orangutangen og klimaet

Arbejdet med at bevare den kritisk truede orangutang og Borneos regnskov er mere aktuelt end nogensinde. Orangutangernes levesteder er truet af en industriel udvikling, der buldrer frem uden tilstrækkeligt hensyn til naturen og Borneos rige dyreliv.

Det er ikke alene en indonesisk problemstilling. Den palmeolie, som i stor stil bliver dyrket der, hvor der tidligere var regnskov, bliver brugt i en lang række produkter, som vi bruger i hverdagen i vores del af verden. Afskovningen og orangutangens status som kritisk truet er et globalt problem, som skal løses i fællesskab. Ligesom den omfattende jagt på orangutanger og illegal handel med orangutanger skal stoppes gennem en fælles indsats.

Derfor arbejder vi tæt sammen med partnerorganisationer på Borneo og internationalt om at bevare og genplante regnskoven, redde og rehabilitere forældreløse orangutanger og hjælpe oprindelige folk, så de kan få rettighederne til at forvalte skoven bæredygtigt. Disse partnerskaber er nøglen til at gøre en markant forskel for at bevare orangutangene.

I 2019 var perioden med skovbrande på Borneo længere og hårdere, end den har været i mange år. Det betød, at endnu flere af orangutangernes levesteder forsvandt, og både dyr og mennesker blev fordrevet af den sundhedsskadelige røg.

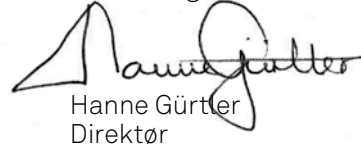
Skovbrandene og afskovningen er samtidig en enorm klimasynder – faktisk står fældning af skov for op mod 20 % af den menneskeskabte CO₂-udledning. Særligt tørvemoseskoven udleder enorme mængder CO₂, når den bliver fældet. Omvendt bliver kulstof lagret i tørvemosen, når den får lov at ligge urørt hen. Når man taler om tidens store kriser – klimakrisen og biodiversitetskrisen – er Borneos regnskov og den kritisk truede orangutang et tydeligt eksempel på, hvordan de to kriser hænger sammen. Vores arbejde med at bevare og genoprette regnskoven og beskytte de tilbageværende bestande af orangutanger er derfor mere relevant end nogensinde.

Trods tidens store udfordringer, ser vi heldigvis hver dag, hvordan vores arbejde gør en vigtig forskel. I år nåede vi en milepæl, da BOS Foundation i samarbejde med de indonesiske myndigheder genudsatte orangutang nr. 400 siden 2012. Hele 76 orangutanger fik deres frihed i år, og mange flere er i gang med sidste fase af deres rehabiliteringsforløb på rehabiliteringscentrene. Samtidig blev der plantet 34 hektar nyt orangutanghabitat, og vi glæder os over, at vi med støtte fra Civilsamfundspuljen (CISU) netop har sat to nye projekter i værk, som arbejder for oprindelige folks rettigheder og lokale klimatiltag til regnskovens bedste.

Vi har i 2019 haft et øget fokus på at få ny viden om både de vilde og de genudsatte rehabiliterede orangutanger. Den viden kan bruges til at beskytte de tilbageværende vilde bestande og forbedre rehabiliteringsprocessen for forældreløse orangutanger. Derfor støtter vi et projekt i nationalparken Bukit Baka Bukit Raya (TNBBBR), der skal forbedre monitoreringen af de genudsatte orangutanger, ligesom vi i 2019 indgik et samarbejde med Tuanan forskningsstation, som forsker i de vilde orangutangers adfærd.

De gode resultater kan kun lykkes takket være den støtte, vi får fra privatpersoner, virksomheder og fonde. Det er vi dybt taknemmelige for, og med den støtte vil vi i 2020 arbejde videre for vores hjertesag – at redde orangutangen.

Med venlig hilsen

Hanne Gürtler
Direktør

Oplysningsindsatser i 2019

En vigtig del af Red Orangutangen arbejde for at bevare den kritisk truede orangutang og dens sidste levesteder på Borneo er oplysningsindsatser i Danmark, Sverige og England.

I en tid med fokus på biodiversitets- og klimakrise er det vigtigt, at verdens befolkning og magthavere er opmærksomme på, hvor alvorlig situationen er for orangutangen og for regnskoven.

Red Orangutangen og BOS Foundation tog Danmark rundt

I foråret 2019 besøgte direktøren for vores indonesiske partnerorganisation BOS Foundation, Dr. Jamartin Sihite, Danmark. Red Orangutangen inviterede til arrangementer i Billund, Aalborg og København, hvor Jamartin Sihite berettede om arbejdet på Borneo med at bevare den kritisk truede orangutang. Mere end 200 mødte op til arrangementerne.

Samarbejde med Aalborg Zoo

Red Orangutangen arbejder sammen med Aalborg Zoo om formidlingen i deres orangutanghus. I forbindelse med, at BOS Foundations direktør Jamartin Sihite besøgte Aalborg Zoo, gav han et foredrag for medarbejderne, og der blev diskuteret muligheder for et styrket samarbejde.

Løs klimakrisen - red min regnskov

I 2019 kørte Red Orangutangen en kampagne, som satte fokus på regnskovens betydning i kampen mod klimaforandringer. Kampagnen kørte på vores sociale medier i både Danmark, Sverige og England.

Kampagnemateriale blev uddelt ved forskellige arrangementer og møder og trykt i aviser og magasiner i Danmark og Sverige. Kampagnens budskab prydede endvidere siden af flere københavnske busser, og en video med budskabet kørte på skærmene i busser i København og Roskilde.

Disse to foldere, som blev produceret i 2019, fortæller om vores arbejde dels med at redde og rehabilitere forældreløse orangutanger, dels med at bevare og genoprette orangutangernes regnskov. Du kan finde folderne på vores hjemmeside.

#OrangutanFreedom

I foråret blev en global #OrangutanFreedom-kampagne skudt i gang med fokus på de orangutanger, som sidder i bure på rehabiliteringscentrene, fordi de på grund af handicap eller sygdom ikke kan blive genudsat i regnskoven. Kampagnen mandede ud i, at vindere fra syv lande kom med på en helt særlig rejse til Borneo. Som ambassadører for vores mange støtter var vinderne blandt andet med til at sætte fire orangutanger fri på en af universitets-øerne. Red Orangutangen dokumenterede besøget bag kulisserne på vores kommunikationskanaler.

Flere orangutanger vendte tilbage til regnskoven

I 2019 gennemførte hele 76 orangutanger rehabiliteringsforløbet og blev genudsat i regnskoven. Det betyder, at BOS Foundation med støtte fra Red Orangutangen og i samarbejde med de indonesiske myndigheder har sat i alt 462 orangutanger fri siden 2012. 2019 blev også et år, hvor fire nye orangutanger blev bragt til verden af mødre, som tidligere er blevet genudsat. Det er i høj grad et tegn på en succesfuld rehabilitering.

Red Orangutangen var også i 2019 den største bidragsyder til driften af rehabiliteringscentret Nyaru Menteng og støttede centret med 7,3 millioner kroner.

Støtten betyder, at BOS Foundation fortsat kan tage sig godt af de mange forældreløse orangutanger på centret og hjælpe dem tilbage til et liv i frihed. Herudover medvirkede Red Orangutangens støtte til, at flere af de voksne orangutanger, der på grund af handicap eller sygdom ikke kan genudsættes, blev flyttet fra burene på Nyaru Menteng til fristeden Babak Kecil.

Flere adoptions-orangutanger når sidste fase

Det var en helt særlig begivenhed, da de to orangutanger Ben og Miko blev sat ud på Ø-universitetet i efteråret 2019. Mange af vores støtter har gennem adoptionsprogrammet fulgt Ben og Miko vokse op og komme nærmere målet om genudsættelse i regnskoven. De regnskovsbeklædte øer, der udgør Ø-universitetet, er sidste fase i rehabiliteringen. Ø-universitetet kommer til at spille en særlig rolle i 2020, hvor endnu flere af orangutangerne i vores adoptionsprogram kommer til at slutte sig til Ben og Miko på øerne.

Bedre monitorering i TNBBBR

Nationalparken Bukit Baka Bukit Raya (TNBBBR) var ved slutningen af 2019 hjem for en ny orangutangbestand på 161 genudsatte orangutanger fra Nyaru Menteng. Med støtte fra Red Orangutangen blev et nyt genudsættelsesområde og en ny lejr i 2019 indviet i nationalparken.

Bemandingen i de to monitoreringslejre, Bemban og Hiran, blev øget, og lejrene blev udstyret med mere og bedre udstyr. Herunder kamerafælder, som skal bruges til at indsamle yderligere data om orangutangerne og biodiversiteten i området. Monitoreringsholdene gennemførte i løbet af året mere end 3.000 timers observationer af 86 af de genudsatte orangutanger.

Mindskning af konflikter i og omkring TNBBBR

I 2019 begyndte Red Orangutangen sammen med BOS Foundation et nyt projekt med støtte fra Civilsamfundspuljen (CISU). Projektet skal skabe forbedrede levede muligheder for lokalbefolkningen i og omkring nationalparken og samtidig mindske konflikterne mellem dem, nationalparken og de genudsatte orangutanger. BOS Foundation gennemførte i 2019 træning i tre landsbyer i Bemban-området og tre i Hiran-området i tæt samarbejde med de lokale myndigheder, nationalparken og landsbyboerne.

Orangutanger blev beskyttet mod ild og røg

Borneo oplevede i 2019 en ualmindelig tørkeperiode, som medførte mange skovbrande og udtørrede floder. Røgen fra skovbrandene forårsagede helbredsproblemer hos orangutangerne på Nyaru Menteng, og udtørringen af floderne gjorde, at orangutangerne på universitetetsøerne måtte flyttes tilbage til centret.

Med midler fra Red Orangutangens støtter kunne vi heldigvis behandle de berørte orangutanger og sikre, at de orangutanger, som befinder sig i sidste fase af rehabiliteringsprocessen, igen kunne indtage universitetetsøerne.

#ORANGUTANFREEDOM

**462 ORANGUTANGER
GENUDSAT SIDEN 2012**

76 i 2019
48 i TNBBBR
7 i Batikap
21 i Kehje Sewen

**ORANGUTANGER
PÅ NYARU MENTENG**
251 i fortsat rehabilitering
65 i livslang pleje
13 nytilkomne i 2019

**ORANGUTANGER
PÅ SAMBOJA LESTARI**
30 i fortsat rehabilitering
93 i livslang pleje
4 nytilkomne i 2019

Tæt samarbejde med oprindelige folk beskytter orangutangens levesteder

Regnskoven bliver ryddet for at give plads til plantager og minedrift. Samtidig var 2019 et af de værste år for brande på Borneo i nyere tid. Det truer de vilde orangutangers levesteder og er en enorm belastning for klimaet. Derfor arbejder Red Orangutangen tæt sammen med oprindelige folk for at sikre, at skoven bliver benyttet bæredygtigt frem for overudnyttet.

Oprindelige folk har gennem generationer forvaltet skovene på bæredygtig vis. Ved at sikre dem rettigheder, beskytter man derfor både deres måde at leve på og sikrer, at skoven ikke bliver udliciteret til oliepalmeplantager og minedrift.

I flere projekter arbejder Red Orangutangen med oprindelige folk for at styrke deres rettigheder, og disse projekter skal sammen med vores arbejde for at beskytte og genoprette regnskoven give mere plads til de vilde orangutanger og den øvrige biodiversitet.

Nye projekter for mennesker, dyr og klima

I to nye projekter med støtte fra Civilsamfundspuljen (CISU) arbejder Red Orangutangen og BOS Foundation for at styrke oprindelige folks kapacitet til at advokere for rettigheder til at forvalte skovområder.

Projektet i Øst-Kalimantan skal desuden styrke Dayak Wehea-stammens fællesskab om deres unikke kulturarv for at stille dem bedre i kampen for at blive officielt anerkendt som oprindeligt folk.

Projektet i Mawas inkluderer arbejde for at minimere klimakonsekvenserne ved afskovningen:

genplantning, monitorering af skovbrande, samarbejde med myndighederne og organisering af de lokale i tilfælde af brand.

Små nyttehaver har gjort husholdninger selvforsynende

I 2019 afsluttede Red Orangutangen et stort CISU-finansieret projekt i Rungan, hvor der lever over 3000 vilde orangutanger uden for beskyttede områder. Sammen med Borneo Nature Foundation (BNF) arbejdede vi dels for at styrke lokalbefolkningens rettigheder og dels for at hjælpe dem med at opbygge bæredygtige leveveje, så de ikke behøver arbejde på plantager eller med minedrift. Projektet har blandt andet haft stor succes med etableringen af små nyttehaver, som har gjort flere husholdninger selvforsynende med grøntsager.

Bæredygtigt gummi som alternativ indtægtskilde

I bufferzonen til Mawas arbejder Red Orangutangen og BOS Foundation med lokalbefolkningen om at dyrke høj kvalitets gummitræer i et agroskovbrugssystem, som på sigt skal få orangutang-venligt gummi på markedet.

Indtil videre er der tale om et pilotprojekt, hvor man samler viden om at dyrke bæredygtigt gummi. Der er allerede blevet etableret en lokal planteskole, og i maj 2019 blev der afholdt en workshop med FSC Indonesien, der gjorde de lokale producenter klogere på, hvad det kræver at blive certificeret af mærkningsordningen FSC.

34 nye hektar orangutanghabitat er genplantet

Red Orangutangen arbejder tæt sammen med BOS Foundation om at genplante træer i den 309.000 hektar store tørvemoseskov Mawas.

Tørvemoseskoven er de vilde orangutangers foretrukne habitat, og samtidig lagrer den enorme mængder kulstof, som dermed ikke bliver frigivet som CO₂ i atmosfæren.

Siden 2015 er der plantet i alt 162.323 træer - primært frugttræer og træer, som orangutangerne kan bygge rede i.

Brand-sæsonen var usædvanlig hård

I 2019 var tørsæsonen længere end sædvanlig, og det resulterede i langvarige brande, der både øde-

lagde dyrelivets habitat og fordrev mennesker. Samtidig er det katastrofalt for klimaet, at regnskoven - og særligt tørvemoseskoven - brænder, da det frigiver store mængder CO₂ til atmosfæren. Med støtte fra privatpersoner, virksomheder og fonde sendte Red Orangutangen knap 150.000 kroner til Borneo, der blandt andet er gået til brandbekæmpelsesudstyr, en satellit-telefon og en drone, som kan lokalisere brandene.

Indsatsen fra vores partnerorganisationer, frivillige brandbekæmpelsesgrupper og myndighederne gjorde, at omfanget af skaderne i orangutangens levesteder og genplantningen i Mawas var langt mindre end det ellers kunne være frygtet.

Samarbejde med Tuanan forskningsstation

I 2019 begyndte Red Orangutangen et samarbejde med Tuanan forskningsstation, som ligger i Mawas. Her bliver der hver dag forsket i vilde orangutangers adfærd og fysiologi. Denne viden er vigtig for arbejdet med at bevare de vilde orangutanger og deres levesteder, samt for at tilrettelægge den bedst mulige rehabilitering af forældreløse orangutanger. Som led i samarbejdet lancerede vi i 2019 en ny støttemulighed, hvor støtter kan følge de vilde orangutanger og livet på forskningsstationen.

Sådan blev pengene brugt i 2019

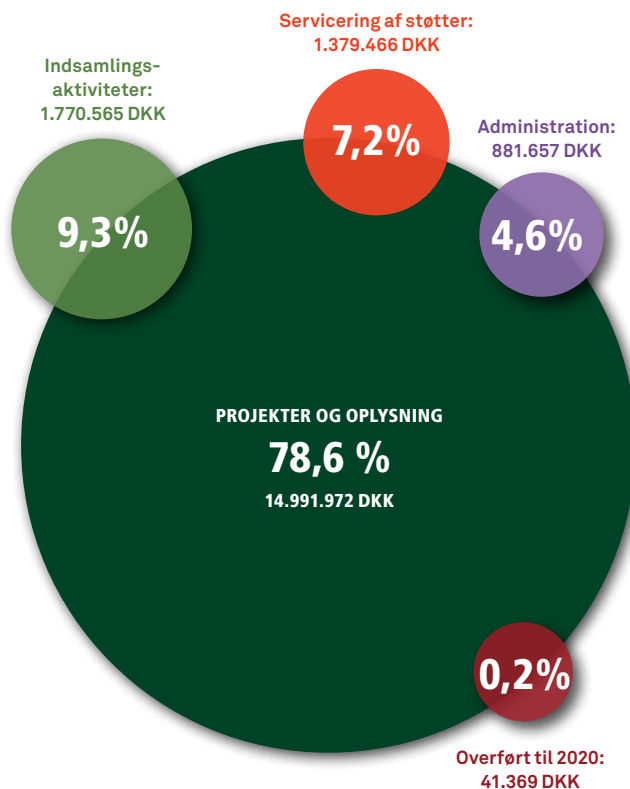
Indsamlede midler

Red Orangutangen indsamlede i 2019 19,1 millioner kroner fra private bidragsydere, fonde og virksomheder, heraf 17,6 i Danmark, 1,3 i Sverige og 0,2 i England og Wales.

Fordeling af midlerne

Red Orangutangen anvendte i 2019 15,0 millioner kroner til formålsbestemte aktiviteter, hvilket svarer til 78,6 % af de indsamlede midler. Der blev uddelt 11,2 millioner kroner til vores partnere på Borneo.

Red Orangutangen har i 2019 sammenlagt brugt 4 millioner kroner, svarende til 21 % af de indsamlede midler, på servicering af støtter, administration og indsamlingsaktiviteter. Udgifterne til administration var i 2019 på 4,6 %. 0,2 % af de indsamlede midler blev overført til egenkapitalen til nye indsatser i 2020.

TAK TIL

Samarbejdspartnere

Donationer

- Beckett Fonden
- Slots- og Kulturstyrelsen
- ØK's Almennyttige Fond
- Toyota Fonden
- Fru Ellen Bræmerdals fond til hjælp for hjemløse katte og andre vildtlevende dyr
- Torben og Alice Frimodts Fond
- Knud og Rigmor Wiedemanns Fond
- Inge & Skjold Burnes Fond
- Lund Fonden

En særlig tak til de mange virksomheder og tusindvis af privatpersoner, der støtter vores arbejde.

SavetheOrangutan_org

Red Orangutangen

@RedOrangutangen

Danmark

Amagertorv 13, 3.sal
1160 København K

info@redorangutangen.dk
www.redorangutangen.dk

Sverige

Arenavägen 41
121 77 Johanneshov

info@savetheorangutan.se
www.savetheorangutan.se

England og Wales

Flat 241, Orchard Grove
London, SE20 8BQ

info@savetheorangutan.org
www.savetheorangutan.org.uk